

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in
te Tongeren, bij M. COLLÉE, uitgever
en eigenaar van dit blad, groote Markt,
n° 51.
De Postrijder verschijnt 's dinsdags,
's donderdags & zaterdags.

Abonnement
binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. „
Een blad afzonderlijk 15 centimen.
Aankondigingen, 15 centimen per
drukregel.

TONGEREN, DEN 5 FEBRUARI.

NIEUWJAARSGIFTEN

aan Plus IX.

6de LIJST.

Bedrag der vorige lijst.	fr. 5080,94
MM. Anonyme de Tongres	10,00
M ^{lle} M. C.	5,00
Onbekend van Kessel	10,00
Kinderen Vanormelingen, Lovaige.	3,00
W. Smits te 's Heeren-Elderen.	3,00
Ongenoemd	1,00
Anna Gielissen	1,00
Ongenoemd	6,00
J. Daniels	2,00
Ongenoemd	2,00
P. L.	13,00
L. Martin	2,50
M. Martin	2,50
H. Thysen	2,00
M. Stevens	1,00
A.-H. Jansen, deservitor	23,00
Pastoor en parochianen, Piringen.	85,00
Pastoor en parochianen, Vliermaal	20,00
Pastoor en parochianen, Rierpist.	57,50
Collecte in de kerk te Canne	35,04
Lenders pastoor,	13,00
Goossens, pastoor te Vroenhoven.	10,00
Collecte in de kerk	54,20
Pauly, pastoor te Rosmeer.	15,00
De geestelijken en eenige parochianen van Vlytingen	74,30
J.-B. Degarnier, curé d'Overrepen.	15,00
La famille Bruns	15,00
La famille Robben	10,00
M ^{me} de Coune	10,00
A.-C. C.	5,00
Anonyme	2,00
J.-C. L.	5,00
W. Rochus	1,00
A. Budeneers	1,30
Anonyme	1,00
Anonyme	0,50
Anonyme	0,50
C. Daenen	1,00
C. Wilmots	1,00
A. Roeflaerts	1,00
Anonyme de Tongres.	5,00
De gulherige par ^{is} Heur-le-Tixhe.	100,00
J.-W. Bours à Tongres.	5,00
Naamloos	1,50
Meyers, curé d'Otrange	20,00
Quelques paroissiens d'Otrange	35,00
Vanderyst-Pisart à Tongres.	10,00
V ^e Licops-Vanderyst.	10,00
M ^{lle} Degarnier	5,00
Pastoor en par ^{is} van Coninxheim.	31,00
Twee dienstmeiden van Tongeren.	10,00
Naamloos	5,00
De pastoor van Neerrep en eenige parochianen.	18,00
Pastoor en de parochie Freeren	110,00

PAROISSE DE RUSSON.

le comte de Grunne	100,00
H. Coune, curé	25,00
F. Engelen, vicair	10,00
Congrégation des filles	55,00
A. Engelborghs	5,00
V ^e Franssen	5,00
Francken	5,00
V ^e Pâque-Grootaars	5,00
Anonyme	5,00
Moës	5,00
V ^e Denis	5,00
V ^e Fouarge.	5,00
V ^e Picard	5,00
G. Grootaars, (enfants)	5,00
Anonyme	5,00
Plusieurs paroissiens.	60,00
Total fr. 285,00.	

PAROCHIE GENOELS-ELDEREN.

Van den Boorn, curé.	10,00
Liesens, frères & soeur	15,00
V ^e Detrouz	10,00
Geuten, frères.	5,00
H. Nicolai	10,00
V ^e Daerden née Pellaers.	3,00
J. Stassens.	5,00
J. Cleuren-Alexander.	5,00
Enige parochianen	30,80
Total fr. 95,50.	

4348,18

Liberales bekentenissen.

De grootste dwaling, welke in onze dagen nog onder de burgerklas bestaat, is te gelooven, dat het liberalisme geen vijand van den godsdienst is. Vruchteloos verheft de conservatieve drukpers hare stem, om te doen zien, dat de zoogezegde voorstanders der « vrijheid in alles en voor allen » niets anders zoeken dan den ondergang van den katholieken godsdienst te bewerken. Men sluit de oogen voor de duidelijke strekkingen der geuzerij, en denkt dat de godsdienst met den politieken strijd niets gemeens heeft. Doch indien men geen geloof wil slaan aan onze waarschuwingen, dat men dan ten minste bij de liberale schrijvers zelven te rade ga.

Ziehier wat de heer E. De Laveleye, die vandaag in de liberale drukpers den hoogen toon voert, over die kwestie schrijft:

« De strijd tusschen klerikaal en liberaal, zegt de schrijver, neemt klaarblijkend een nieuw karakter en eene godsdienstige kleur aan: *Het zijn de principen der Kerk zelve tegen welke men opstaat.* Te Antwerpen heeft men de herinneringen der XVIe eeuw heropgewekt en de laatste kiezingen hebben er plaats gehad op het refrein der geuzen: *Van 't ongediert der papen, verlost ons vaderland.* Nog onlangs te Gent werd de kiesstrijd geleid door een dagblad, dat voor hoofdpriincipe heeft: dat de strijd op godsdienstig terrein moet gevoerd worden, en de gekozenen heeft den naam ingeroepen van Marx, den held der hervorming in de Nederlanden. Indien die beweging voortgaat en indien het *de Kerk zelve is welke men bestrijdt*, zal men noodzakelijk voor deze vraag staan: In naam van welk godsdienstig en wijsgerig denkbeeld wilt gij de *onfeilbare Kerk overwerpen*, en indien gij *het land van de priesters wilt verlossen*, zoodat de geuzen zingen, waardoor zult gij hen vervangen? Zoudt gij durven antwoorden met Voltaire: Ik verlos u van eene wilde beest, en zij vraagt mij wat ik u in de plaats geef? Dat is te zeggen: zijt gij bereid de afschaffing van elk godsdienstig denkbeeld aan te preken? »

Ziedaar wat de schrijver, die poogt eene nieuwe religie in de plaats van den katholieken godsdienst te stellen, afvraagt aan zijne partij, omdat hij ziet dat deze laatste op den weg is, die tot de omverwerping leidt van al wat godsdienst is.

Op eene andere plaats zegt dezelfde professor der hoogeschool van Luik:

« Het liberalisme wordt meegesleept op eene weg, waarvan men moeilijk de uitkomst kan voorzien. Vroeger deed het zich voor als zijnde « vol eerbied voor het geloof zijner vaders, » en had voor program de onafhankelijkheid der burgerlijke macht. Vandaag herhaalt men het refrein der geuzen, en *men berecht de geloofspunten*, het is voortaan voor het liberalisme *onmogelijk, den strijd niet op het godsdienstig terrein te plaatsen.* Van dan af, moet het bepaald weten waar het heen wil. Indien het geloof, dat het menschedom zonder godsdienst kan leven, het heeft maar de oude eerediensten omver te werpen; op hunne plaats zal de *vrindkerij* heerschen en ontstaat van die hersenschimmen: « *God en de onsterfelijkheid der ziel.* »

Het staat dus vast: de liberale partij is en zal immer zijn: *verloochening van allen godsdienst, zuivere en eenvoudige godloochening!*

Beklagenswaardig zijn de vrijwillige blinden, die zulks, na de volmondige bekentenissen der liberale leiders, noch zien noch begrijpen willen!

Stads- & provincie nieuws.

Herinneren de kiezers van Tongeren zich nog den schoonen praat dien de tongersche liberalen hun vertelden toen het op de kiezingen van octob. afging?

Hebben zij niet vergeten hoe onze liberalen protesteerden wanneer wij verklaarden dat zij geen ander doel hadden dan het godsdienstig onderwijs uit de scholen te bannen? De liberalen hadden geene woorden genoeg om te verzekeren dat zij het godsdienstig onderwijs wilden handhaven en dat zij niets zoo vurig verlangden dan den priester in zijnen leerstoel te zien terug keeren. Dat was niets anders dan hypocrieterij en ijdele praat om de onnooze kiezers te bedriegen.

Vandaag ziet eenieder klaar en duidelijk waar de liberalen naar toe willen. Zij verbergen hunne plannen niet meer. Zij vragen dat het onderwijs aan den invloed der geestelijkheid onttrokken worde en dat hetzelfde *kosteloos, wereldlijk en verplichtend* zij.

Zij kondigen een algemeen petitionnement, door geheel het land aan, ten einde aan de wetgeving de toepassing dezer drie woorden *kosteloos, wereldlijk en verplichtend* op het onderwijs toe te passen.

Het getal der burgers welke zich door dit geuzenlokaas zal laten verleiden, zal ongetwijfeld klein zijn, doch wij achten het ons ten plicht te waarschuwen tegen het plan, dat achter die ronkende woorden verborgen is.

Waarom vragen de liberalen de *kosteloosheid* van het onderwijs? Wel, omdat zij daarin het middel zien om de vrijheid van het onderwijs te dooden. Inderdaad, welk onderwijsgesticht zal nog nevens de scholen van Staat en gemeente kunnen bestaan, wanneer in die laatste het onderwijs gratis gegeven wordt?

Voor hen die de middelen niet bezitten om hunne kinderen het onderwijs te verschaffen, is die maatregel overbodig. Immers, daarin is reeds door de tegenwoordige wet voorzien, want het onderwijs is kosteloos voor de behoeftigen.

Wat nu de burgerij aangaat, die zal heel eenvoudig hetgeen ze nu aan schoolgeld uitgeeft, betalen in den vorm van belasting, en dat niet alleen terwijl de kinderen ter school gaan, maar zelfs dan nog als ze reeds lang de schoolbanken verlaten hebben.

Daarenboven moet het onderwijs *wereldlijk* zijn, dit is te zeggen: geen priester zal den voet meer in de school zetten en van godsdienstig onderwijs zal er geen spraak meer zijn.

Dus na door de kosteloosheid van het officieel onderwijs alle concurrentie onmogelijk te hebben gemaakt, zullen de burgers, die hunne kinderen volgens de principen van hunnen godsdienst opvoeden, de vruchten van al hunne zorgen zien vernietigen door een onderwijs dat het goede zaad in de harten der kinderen zal versmachten.

Eindelijk moet het onderwijs *verplichtend* zijn, dat is: men zal de ouders, op straffe van boete en gevangenis, dwingen hunne kinderen naar de school te zenden, en de Staat zal bepalen hoelang zij de school moeten bijwonen.

Wanneer men hierbij in aanmerking neemt, dat zooals wij hooger zegden, de kosteloosheid van het officieel onderwijs onvermijdelijk moet voor gevolg hebben, dat geene vrije scholen nevens de officieele kunnen bestaan, wat zal men zien?

Dat de ouders, krachtens de wet, zullen *verplicht* zijn hunne kinderen naar de officieele scholen te zenden, hetzij dat onderwijs hun bevalt of niet.

Veronderstellen wij dat er ouders genoeg gevonden worden die bereid zijn ten hunnen koste, hunne kinderen in eene vrije school te laten onderwijzen. Dan staan wij voor die schreeuwende onrechtvaardigheid, dat die ouders boven het schoolgeld hunner kinderen nog het officieel onderwijs moeten helpen betalen, waaruit zij geen voordeel trekken.

Dit laatste echter is slechts eene veronderstelling, want onze liberalen zijn ongetwijfeld van plan niet te dulden dat de kinderen naar andere scholen dan die van het gouvernement gezonden worden. Zij zijn immers zoo vrijgezind!

Dat helet echter de geuzerij niet, op alle toonen te schreeuwen, dat de conservatieve partij de vernietiging wil van alle persoonlijke vrijheid en dat zij alleen eerbied voor de grondwet heeft.

Als of de vrijheid van onderwijs, die in de grondwet geschreven staat, den burger niet even dierbaar was als elke andere.

Neen, zeker, het zijn de katholieken niet welke aan de grondwet zullen raken, want eens dat laatste bolwerk verdwenen, dat ons nog tegen pruisische droombeelden van Frère-Bara & Co beschermt, weet geen mensch hoever het die mannen met onze vrijheid zouden kunnen brengen.

Wij verwittigen dus nogmaals onze medeburgers is, wanneer zij de macht ooit weer in handen krijgen (iets wat God verhoede), ondanks de constitutie, de vrijheid van onderwijs met de voeten te trappen, en zich van dit laatste te bedienen om hunne verderfelijke leerstelsels wortel te doen schieten.

Eens dat zij over die macht naar willekeur zouden beschikken zou men geen profet moeten zijn om voor ons land een rampzalig tijdvak te voorzien waarvan wij vandaag in Duitsland en in Zwitserland de droevige voorbeelden onder de oogen hebben.

Aan de burgerij dus, zich bij middel der stembus tegen dien zuicht naar dwingelandij te verzetten en te laten zien dat het Vlaamsche land nog niet bereid is om, onder den zool van een tweeden Bismark, den nek te bukken.

Gemeente-raad.

De gemeente-raad heeft verleden zaterdag eene zitting gehouden waarin belangrijke beslissingen genomen zijn.

Waren tegenwoordig MM. Perreau, Meyers, Coart, Slegers, Schaezzen, Vroonen, Goor, Hardy en Wynants.

Wij zullen slechts de voornaamste punten aaraken.

Vooreerst kreeg de raad mededeeling van eene petitie door dewelke de inwoners van Bloir vragen dat er in dit gebucht een put gemaakt worde om de menschen drinkbaar water te bezorgen.

Deze vraag is gunstig aangenomen, M. Hardy alleen heeft er tegen gestemd.

Daarna kwam het voorstel tot herstelling van het godsdienstig onderwijs in het collegie.

De meerderheid van den raad heeft beslist eenen brief aan Mgr den bisschop van Luik te zenden ten einde hem te verzoeken eenen priester aan te duiden om het godsdienstig onderwijs in het stads collegie te geven.

Aangaande de afbreking der stads muren heeft de raad beslist dat er eerst en vooral een algemeen plan der uit te voeren werken zal gemaakt worden alvorens het werk voort te zetten, en het werk te voltrekken daar waar men begonnen is, alvorens de afbreking op andere punten te ondernemen.

Men herinnert zich hoeveel lawijt er onder het vorig bestuur gemaakt is over zekere zoogezegde overtredingen van het stads reglement aangaande de openbare ongevapeide wandelplaatsen.

Sedert onheugelijke tijden is het in Tongeren toegelaten geweest aan de personen die langs de ongevapeide plaatsen wonen, over deze plaatsen te varen met bespannen voertuigen voor zoo veel dit noodig is.

Nauwelijks was het liberaal bestuur aan het roer, of de plagerijen begonnen. Men haalde een oud reglement voor de gordijn en men vond daarin het middel om zekere lieden der stad, die aan onze liberale kopstukken mishagden te verbieden met kar of rijtuig omtrent de deur van hun huis te komen.

Wat het aardigste was, dat is dat men het reglement slechts toepaste tegen de katholieken en dat de liberalen ongestraft over de ongevapeide

plaatsen konden rijden zooveel het hun plezie deed.

Dat liberaal stelsel van twee maten en gewichten moest een einde nemen met de opkomst van een nieuw bestuur. De raad heeft dan beslist dat het aan de personen die langs de ongevapeide plaatsen wonen, zal toegelaten zijn over deze plaatsen te varen voor zooveel de noodwendigheden hunner huisgezinnen of huus handels het zullen vereischen.

M. de majoor heeft er tegen gesproken en er voor gestemd.

Met geslotene deuren is er overgegaan tot de benoeming van een lid van de commissie van het ambtstuur en der commissie van het hospitaal in vervanging van den eerw heer deken Peters en van M. V. Laminne. De nitgaande leden zijn hernoemd geworden, met zeven stemmen tegen twee witte briefjes.

Zoo dan hebben MM. Perreau en Hardy met witte briefjes gestemd liever dan hunne stem te geven aan den heer deken en aan M. Laminne!

Zoo verre gaat de partijdrift bij die lieden! Droevig! Droevig!

De dramatische vertoening welke verleden zondag in de *Concordia* plaats had, heeft ten volle aan de verwachting der leden beantwoord.

Onze jonge tooneelhebbers hebben zich met een waar talent in den slag getrokken en de toejuichingen die hun ten deele gevallen zijn hebben meermalen het genoegen der aanhoorders te kennen geëvenaard.

Het programma van den avond behelste niets minder dan vier tooneelstukken, behalve de opening uitgevoerd door de Fanfares der Concordia.

Men ziet dat de leden van het dramatisch genootschap geene moeite ontzien om zich de gunst van het publiek waardig te maken.

Eere aan hun!

Men meldt ons nit Jesseren:

De gemeente Jesseren komt een onwaardigbaar verlies te ondergaan in den persoon van haren achtbaren Burgemeester de heer HENRIUS ANTONIUS DELVAUX, aldaar, na eene pijnlijke ziekte godvruchtig overleden den 30 januari 1876, in den ouderdom van 78 jaren.

Jaren heeft hij de gemeente Jesseren met vaderlijke zorg en innig beleid, ter tevredenheid van allen bestuurd.

Het zedelijke en stoffelijke, onder zijn geleide, in Jesseren verwezentlijkt, bestatigen zijnen onvermoeiden ijver, die hem steeds bezieldde voor de welvaart en den vooruitgang zijner geliefde gemeente.

Ter erkenzenis zijner bewezen en langdurige diensten, in hoedanigheid van Burgemeester dezer gemeente, is hem bij koninklijk besluit van den 5 oktober 1875 het Burgerkruis van 4e klas toegekend geworden.

De gemeentenaren van Jesseren betreuren hartgrondig zulk een onherstelbaar verlies.

Rechterlijke chroniek.

De rechtbank van Hasselt heeft den 24 novem. laatsleden, uitspraak gedaan in zake van M. J.-A.-II. Leynen-Hougaerts, negociant, woonachtig te Peer, en M. Thévenard-Eyckens & Co, fabricanten insgelijks woonachtig te Peer.

M. Leynen had een uitvindingsbrevet bekomen voor de fabricatie van borduurwerken en beschuldigde M. Thévenard onwettig gebruik gemaakt te hebben van fabricatie-middelen die, ingevoeld het brevet, door M. Leynen alleen mochten bewerkstelligd worden.

De rechtbank heeft een onderzoek ingesteld waaruit bleekten is dat het borduurwerk waarvoor M. Leynen gebreveteerd is, lang in voege was in België vooraler M. Leynen voor zijne zoogezegde uitvindings gebreveteerd werd en dat deze gewaande uitvinding niets nieuws oplevert noch onder opzicht der gebruikte stoffen, noch wat betreft de wijze van werken wijl dergelijke fabricatie sedert onheugelijke tijden bekend is.

De vervolging ingespannen door M. Leynen tegen M. Thévenard voor namaking zijner borduurwerken is dus ongegrond herkend en het uitvindingsbrevet nietig verklaard.

Aangezien de beschuldiging van onwettig namaaksel en rechterlijke vervolgingen schade gedaan heeft aan M. Thévenard heeft de rechtbank hem eene schadevergoeding toegekend van drie honderd franken.

Het vonnis verklaart dus dat het uitvindingsbrevet toegestaan aan M. Leynen nul en van geener waarde is; machtigt M. Thévenard om het vonnis een maal in drie bladeren van Limburg te doen plaatsen op kosten van M. Leynen; verwijst dezen laatsten tot de betaling eener schadevergoeding van drie honderd franken aan M. Thévenard en der onkosten van het proces.

De personen die hun abonnement aan den **POSTRIJDER** nog niet betaald hebben, worden vriendelijk verzocht ons het bedrag ervan te doen toekomen, voor den 12 februari. Zij die de gelegenheid niet hebben op ons bureel te komen betalen, zullen eene kwittantie door de brievenpost ontvangen.